

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑. จงบอกอาลปนะและศัพท์ต่าง ๆ ว่าเป็นนวิวิภาคชนิดใดประกอบด้วย
ลิงค์ วณะ วิภัติอะไร? (ในแบบฝึกหัดต่าง ๆ เหล่านี้ต้องถามทบทวนเรื่องไวยากรณ์ด้วย
 เช่น ถามว่าบทเดิมเป็น ลิงค์ การันต์ อะไร? แจกผสมนามิกวิภัติตามแบบไหน?
 ใช้ทำหน้าที่อะไรในข้อความหรือประโยคนั้น ๆ ถ้าเป็นกริยาก็กถามว่า สำเร็จมาจาก
 ธาตุ วิภัติ ปัจจัย อะไร เป็นวากอะไร อธิบายทบทวนลักษณะของวาก และ
 ให้นักเรียนอธิบายลักษณะของวากต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง)

๑. อมโห สามเณร สงฆาธิกาโร กุหิ คโต โหติ ฯ
๒. อาวุโส โมคคัลลาน ทายกานํ ฌมํ เทเสหิ ฯ
๓. อธิ ภนฺเต คามทารกา รุกขํ อารุหนติ ฯ
๔. เอถ สามเณรา เลหฺขุณา ปหริตฺวา ปาเตถ ฯ
๕. น คจฺฉามิ ภนฺเต อหํ คามํ ฯ
๖. ภนฺเต มยํ พาลา น ภเวยฺยาม ฯ
๗. อาวุโส เอถ ปิณฺฑาย จริตุํ ปวิสิสฺสาม ฯ
๘. ตวํ อมโห บุริส ปิณฺฑํ ลภมาโน ตํ ภุญฺชาหิ ฯ
๙. อมหากมฺปน พุทฺโธ โลเก อุปฺปนฺโน โหติ ฯ
๑๐. อหํ ภนฺเต ทาเนน โภคํ ลภามิ ฯ

ในแบบฝึกหัดเหล่านี้ นักเรียนต้องตอบให้ได้ว่า บทต่าง ๆ ในภาษาบาลีที่เรียง
 อยู่นี้ ศัพท์เดิมเป็นลิงค์ การันต์ อะไร ประกอบด้วย วิภัติหมู่ใด มีสำเนียงแปลตาม
 วิภัตินั้น ๆ อย่างไร? หรือ สำเร็จมาจากธาตุ วิภัติ ปัจจัย อะไร? เพื่อให้นักเรียน
 ได้เข้าใจว่า บทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภาษาบาลีนั้น ประกอบด้วยวิภัติ ๒ ชนิดเท่านั้น คือ
 นามิกวิภัติ กับ อาชยาดิกวิภัติ (เมื่อตอบคำถามได้ครบประโยคแล้ว ก็ให้อาจารย์
 นำแปลทีละประโยค และต้องถามด้วยว่า ทำไมจึงแปลอย่างนี้)